

Utställning i Piratenhuset

Premiär för hologram

TRANÅS

Att se djup i en bild som faktiskt är platt - den upplevelsen ger ett hologram. Under en månad kan tranåsborna ta del av denna fascinerande teknik då Tranåsbygdens Konstförening visar ett stort antal hologram i samarbete med Hologram Museum Gallery i Stockholm.

Claes Klingberg, Olle Remmare och Lars Axelsson i Tranåsbygdens konstförening har under några dagar jobbat intensivt med att hänga den utställning som på lördag har vernissage i Piratenhuset. De utställda bilderna ska hänga på rätt höjd och strålkastarna som belyser dem måste sitta exakt rätt för att bilden över huvud taget ska gå att

se. Annars ser den bara ut som en svart fyrkant.

Det handlar om hologram. En relativt ny konststart där upplevelsen är att se djup i en bild som faktiskt är platt.

För första gången

Det här är första gången som en hologramutställning visas i Tranås. Men idén att göra en sådan här utställning har konstföreningens ordförande Claes Klingberg haft i flera år.

- I tre år har jag jobbat med idén att ta hit den här utställningen. Det har bland annat handlat om att få med den övriga styrelsen på idén, säger han.

En fråga som dyker upp när är bland annat om det är konst eller inte. Men då kan man också fråga sig vad som över huvud taget är konst.

- Meningen med en konstförening är bland annat att väcka

diskussion. Och för mig är det här något av en hjärtesak. Det är bilder som talar till ungdomen som kanske är intresserade av lite annorlunda bilder. Och det här är bilder som finns i tiden eller som syftar framåt.

- Och då kan det här vara ett bra sätt att starta 1994. Med den här utställningen kanske vi också kan få hit ungdomen, säger Claes Klingberg och understryker att konstföreningen måste vara med i det nya och inte bara visa "vanliga" tavlor av döda konstnärer.

I två delar

Utställningen, som gjorts i samarbete med Hologram Museum Gallery i Stockholm, består av två delar.

Den innehåller bland annat cirka 40 bilder som gjorts av seriösa konstnärer. Det är främst amerikanska konstnä-

rer som är representerade, men också några svenska, bland andra Carl Fredrik Reuterswärd.

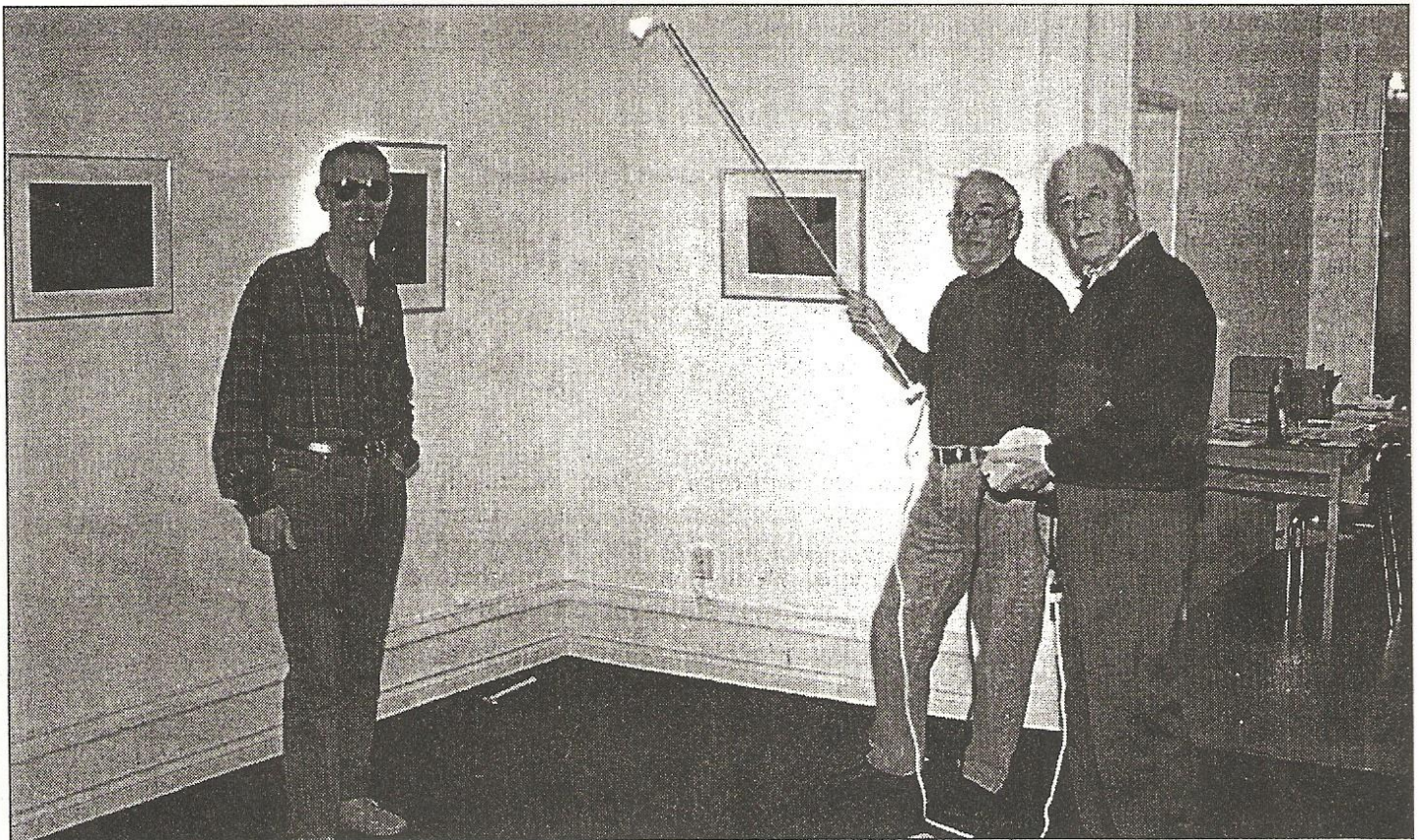
Det mesta till salu

Den andra avdelningen är kanske mer kommersiell och består bland annat av tryckta hologrambilder, klistermärken, nyckelringar och Jurassic park-bilder.

Nästan allt på utställningen är till salu. Och priserna varierar allt från några kronor för nyckelringar och klistermärken till 6000 - 7000 kronor för de mer seriösa verken.

Huruvida holografi är konst eller inte skall vi över huvud taget inte spekulera i. Det är upp till varje betraktare att själv avgöra. Men gå gärna och se utställningen på Piratenhuset. Det är häftiga bilder!

Bernt Dahlgren

Bilder: BERNT DAHLGREN

Visar hologram. Lars Axelsson, Claes Klingberg och Olle Remmare har hängt konstföreningens utställning med hologram.

Ljuskonst i utveckling

Hologram — en chans att förändra och provocera

EGENTLIGEN började det redan på 60-talet. Teknologin och bildkonsten tog varann i hand och vandrade upp på förklaringsberget. De blickade ut över jungfrulig mark där atmosfären vibrerade av radarkraft och laserljuset skar genom dimmorna. Allt föreföll möjligt.

Det totala budskapet, underblåst av medieprofeten Marshall McLuhans teser, var inte längre en utopi. Den amerikanske forskaren, sedermera nobelpristagaren Dennis Gabor's teori om hologrammet tedde sig plötsligt realiserbar genom laserforskningens framsteg. Släng er i väggen, alla trompe l'oeil-målare, för här kommer den verkligt mångdimensionella bilden!

"Ett nytt medium"

En hologramutställning har öppnats i Tranås i regi av Tranåsbygdens konstförening, vars ledarstab tvingats mobilisera allt tekniskt kunnande för att få till stånd en effektivt fungerande "föreställning". Varje objekt kräver nämligen sin egen riktade ljuskälla för att kunna uppfattas av ögat från skilda vinklar.

Utställningen kommer från Hologrammuseet i Stockholm, vars chef Mona Forsberg talar om ett nytt medium och hävdar att holografien utgör en symbios mellan vetenskap, teknik och konst. Hologrammet ger bildkonstnären möjlighet att fånga upp det illusoriska och skapa drömbilder som likt hägringar svävar fritt i rymden. Konstnären arbetar med seendets psykologi.

Denna vision beskrevs emellertid redan för 30 år sedan, när Rauschenberg hade sin ryktbara utställning "Nine evenings" i New York. En lång förlovning mellan vetenskap och

Ett hologram är i sig inget konstverk. Men konstverk kan exponeras på ett flerdimensionellt sätt genom den holografiska tekniken. Här ses "Christ meets his mother", skulptur från Coventry Cathedral i London av Malcolm Woodward, assistent till Henry Moore.

konst är tydligen nödvändig för att det skall bli ett lyckligt äktenskap.

De tidiga försöken med ljusspel, polariserade projektioner eller holografiska 3 D-projektioner antydde en nära förestående revolution för bildkonsten. Men allt stannade vid punktvisa, låt vara nog så spektakulära framstötter, medan målaren i sin ateljé fortsatte att

pensla färg på dukar. Samexistensen förblev en dröm, och de udda utställningarna av datorbaserad bildkonst betraktas ännu som både bisarra och smått suspekta. Den riktiga konsten skall vara ett hantverk, om än besjälade sådant. Sådant är alljämt den allmänna meningen.

Optiska effekter

Den förvisso häpna, förbryl-

lade och fascinerade konstpubliken i Tranås kanske heller inte blev övertygad om att den aktuella utställningen bekräftar symbiosen mellan teknologi och konstnärligt skapande.

De holografiska alstren är ingalunda alla av hög dignitet vad gäller det konstnärliga intrycket. Här visas arrangerade uppställningar som endast tillkommit för att belysa hologrammets möjligheter, exempelvis vid framställning av pseudoskopiska bilder.

Visst är både äldre och nyare konst företrädd i motivkretsen, men avsikten är ju att de optiska effekterna i exponeringen skall bli beundrade. Och detta är förvisso inte ett förverkligande av de drömmar som den tidigare generationen såg framför sig, när det uppstod kärlek vid första ögonkastet mellan teknologisk vetenskap och bildkonst.

Visuell intensitet

Ändå visar denna utställning naturligtvis på möjligheterna att skapa något utanför de traditionella materialen och teknikerna, något annat och mer än orörliga dekorationer. Hologrammet ger chansen att förändra och provocera på ett helt annat sätt än vad aldrig så progressiva krafter inom de etablerade konstformerna förmår. "Ljuskonstens" energi, expansionskraft och immaterialitet kan ge betydligt större visuell intensitet av färger, uttryck och rörelse än måleriet.

Därför ser jag nog denna utställning som ett viktigt steg mot att öka konstnärernas inflytande, deras uppgift att utrusta, utveckla, vidga och intensifiera sinnena, det mänskliga intellektets kraftstationer.

EWE OLSSON

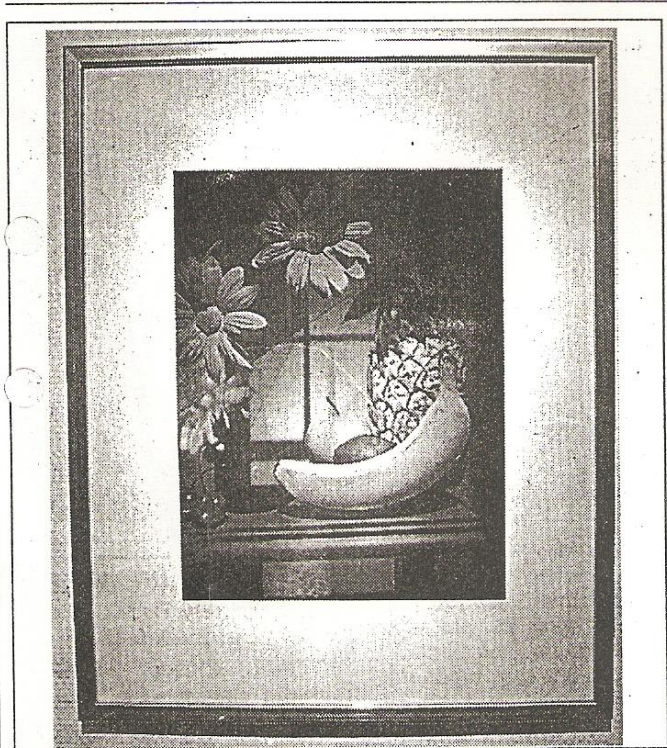
Tranås-Posten

Tr Tidn 26/1-94

Ett djup mitt i det platta

Att se djup i en bild som faktiskt är platt - den upplevelsen ger ett hologram. Under en månad kan tranåsborna ta del av denna fascinerande teknik då Tranåsbygdens konstförening visar ett stort antal hologram i samarbete med Hologram Museum Gallery i Stockholm.

SIDAN 4

Fruktskål. Den här bilden av en fruktskål finns med på hologramutställningen. Den bör ses i verkligheten, på ett foto kommer den fantastiska djupverkan inte fram.

Ett 40-tal hologram ställs ut i "Piratenhuset". Ljussättningen är enormt viktig. Det krävs minst ett 40-tal halogenlampor för att hologrammen ska komma till sin rätt, vilket betyder mycket arbete för konstföreningens Olle Remmare och Claes Klingberg. (Foto: Patrik Johansson)

Udda utställning i Tranås

Fascinerande, mystiskt undanliggande och ibland skrämmande. Sådana är hologrammen som ställs ut på "Piratenhuset" från och med lördag, då vernissagen är, och en månad framåt.

Hologrammet är den enda verkligt tredimensionella bilden. Genom laserteknik kan ett motiv belysas från alla håll och därmed återges som en tredimensionell bild. När du ser på ett hologram känns det som om föremålet som avbildas i själva verket finns där bakom glaset som skyddar hologrammet. Du kan till och med se det stiga ut ur inramningen och komma dig till mötes i rummet.

Helt budskap

Teorin kring hologrammet kom redan 1948 och belönades så småningom med Nobelpriset, men det var först sedan laserljuset hade konstruerats på 60-talet som man kunde tillverka hologram. Namnet hologram kommer från grekiskan och betyder "helt budskap".

ett hologram kallas för holografi.

- Man behöver inte känna till hur det tekniskt fungerar, för att uppskatta hologrammen, lovar Claes Klingberg, Tranås Konstförening.

Ser framåt

För Tranås Konstförening innebär hologramutställningen, som görs i samarbete med Hologrammuseet i Stockholm, ett sätt att under Tranås 75-årsjubileum se framåt, som omväxling till alla tillbakablickar som jubiléet ger upphov till.

- I tre års tid har jag haft planer på en så'n här utställning. Ungdomar brukar vara intresserade av mina privata hologram som jag har här, förklarar Claes Klingberg.

Under vernissagen på lördag finns också chefen för Hologrammuseet i Stockholm, Mona Forsberg, i Tranås.

ANNE-SOPHIE
ZETHSON